Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 10 stycznia 1934 r. 161.

T r e ś ć n u m e r u:

ŁOTWA:

1.Sprawa projektu neutralizacji państw bałtyckich. 2.Łotewsko-angielskie rokowania handlowe. 3.Łotewsko-litewskie rokowania kolejowe. 4.Żądania nauczycielstwa łotewskiego likwidacji zarządu szkół niemieckich. 5.Areszty faszystów łotewskich. 6.Działalność Banku Łotewskiego.7.Nowe pismo Litwinów na Łotwie.8.Łotewski handel zagraniczny.

-§-

1.S p r a w a p r o j e k t u n e u t r a l i z a c j i p a ń s t w b a ł t y c k i c h ."Pehdeja Brihdi" /z 6.I.1934/:Projekt neutralizacji państw bałtyckich wywołał żywe komentarze wśród dyplomatów obcych w Rydze. Dyplomaci uważnie śledzą za dalszym rozwojem wypadków.

Prezes komisji do spraw zagranicznych sejmu łotewskiego Celminsz wita z uznaniem projekt neutralizacji państw bałtyckich, wyrażając jednak życzenie, by gwarancje neutralizacji zaproponowały Łotwie wszystkie państwa świata. Gwarancje takie posiada Szwajcarja. Łotwa pragnęłaby pod tym względem przypominać Szwajcarję. Niepodległość łotewska wciąż jest w niebezpieczeństwie. Można więc jedynie z uznaniem gwarancje neutralizacji Łotwy powitać.

Długoletni przedstawiciel Łotwy w Lidze Narodów Ducmans jest zdania, że gwarancje neutralności i niezawisłości nie zgadzają się z zasadami Ligi Narodów, gdyż w myśl § 16 statutu L.N. wszystkie państwa powinne wystąpić przeciwko państwu, któreby pogwałciło pokój. O ileby natomiast można było znaleść formułę neutralizacji, któraby się nie sprzeciwiała statutowi L.N., możnaby było ją z uznaniem powitać.

Przedstawiciel litewski w Rydze Urbszys, który świeżo powrócił z Kowna, oświadczył, że, o ile rząd litewski otrzymałby propozycję odnośnie neutralizacji państw bałtyckich, to rozpatrywałby projekt ten całkiem poważnie. Rządzące sfery litewskie z projektem tym zasadniczo się solidaryzują.

2.Ł o t e w s k o - a n g i e l s k i e r o k o w a n i a h a n d l o w e .Jak komunikuje Leta /z 5.I.1934/, delegacja łotewska przybyła już do Londynu i rozpoczęła obecnie rokowania handlowe. Delegatów łotewskich przyjął wiceminister Colville. Rokowania dotyczyć będą trzech resortów gospodarczych: eksportu węgla kamiennego, śledzi i aut do Łotwy.

Według komunikatów radja angielskiego, Łotwie zależy na eksportowaniu do Anglji drzewa, masła i bekonów.-

3. Ł o t e w s k o - l i t e w s k i e r o k o w a n i a k o l e j o w e ."Jaunakas Zinas" /z 3.I.1934/:W swoim czasie odbyły się rokowania litewsko-łotewskie w sprawie wzajemnego korzystania z kolei Możejki-Priekule. Rokowania nie doprowadziły jednak do realnych wyników. Przypuszczano wtedy, że oba państwa porozumieją się w tej sprawie na konferencji kolejowej Łotwy, Rosji, Litwy i Niemiec, jaka się miała odbyć 5 stycznia r.b. Jednak w związku z odłożeniem terminu konferencji, sprawa kolei Możejki-Priekule zawisła w powietrzu. Litwa domaga się dopłacania z tego tytułu 40 tys.łatów rocznie.Łotwa ofiarowuje tylko 15 tys.łatów. O ile do 15 lutego nie nastąpi w tej sprawie porozumienie, łotewski ruch kolejowy przez Litwę dozna utrudnień.-

4. Ż ą d a n i a n a u c z y c i e l s t w a ł o t e w s k i e g o l i k w i d a c j i z a r z ą d u s z k ó ł n i e m i e c k i c h . "Socjaldemokrats" /z 4.I.1934/:W tych dniach w Rydze odbyła się konferencja nauczycielstwa łotewskiego z udziałem 62 delegatów i 120 gości. Konferencję pozdrowił marszałek sejmu dr.Kalninsz. Oświadczył on w swem przemówieniu, że niema powodów, któreby zmuszały do zmiany demokratycznej konstytucji łotewskiej. Przez zmianę konstytucji pragnie się nietyle złagodzić kryzys, co wprowadzić w legalny sposób

dyktaturę.
Konferencja nauczycielstwa przyjęła rezolucję przeciwko zmianie konstytucji. W zakresie oświaty przyjęła konferencja rezolucję, domagającą się likwidacji zarządu szkół niemieckich, którego działalność jest sprzeczna z demokratycznym ustrojem Łotwy. Jednocześnie zaproponowano likwidację zarządów szkolnych innych mniejszości narodowych. Propozycja ta została jednak odrzucona.-

5. A r e s z t y f a s z y s t ó w ł o t e w s k i c h .Prasa ryska /z 10.I.1934/:W tych dniach przeprowadzono w Rydze wielką obławę policyjną na faszystów łotewskich, grupujących się przy pismach "Perkonkrusts" i "Tevijas Sargs". W wyniku obławy zostali aresztowani przywódca organizacji "Perkontrustsa" Gustaw Celminsz oraz 14-tu jego stronników.-
Jednocześnie wykryła policja łotewska organizację hitlerowską,której zadaniem było przygotowywanie kadr agitatorów narodowo-socjalistycznych. Aresztowano w związku z tem "wodza" tej organizacji Treja, Busza, Judyckiego, Klevera, Kreicera, Zilberta i innych.-

6.D z i a ł a l n o ś ć B a n k u Ł o t e w s k i e g o .Prasa łotewska /z 5.I.1934/:Naczelny dyrektor Banku Łotewskiego Vanagz złożył sprawozdanie z działalności banku w 1933 r.
1 stycznia 1933 r. w Banku Łotewskim było złota i walut zagranicznych na sumę 45,8 milj.łatów /1.I.1934 - 47,7 milj.łt./. Emisja banknotów w roku ubiegłym wzrosła z 36,1 milj.łatów na 36,7 m.łatów. Suma banknotów skarbowych oraz pieniędzy srebrnych i metalowych wzrosła o 3,6 milj.łatów. Pożyczki Banku Łotewskiego wzrosły w r.ub. o 4,8 milj.łatów, to zn. do sumy 132,5 milj.łatów. Pożyczki udzielone Państwu wzrosły o 12,4 milj.łatów, zaś pożyczki prywatne zmalały o 7,6 m.łatów. Wkłady zmniejszyły się o 1,2 milj.łt., co się tłumaczy tem, że drobne wkłady zostały przeniesione do zwykłej kasy 6 oszczędnościowej. Wkłady na rachunku bieżącym wzrosły o 17 milj.łatów, głównie na rachunek pocztowych kas oszczędnościowych.
Bilans Banku Łotewskiego w dn. 1 stycznia 1934 r. przedstawiał się, jak następuje:

A k t y w a		P a s y w a .	
złoto	24,9 m.łt.	Banknoty	36,6 m.łt.
waluty obce	2,7 " "	kapitał zakładowy	20,0 "
pieniądze srebrne	15,6 " "	kapitał rezerwowy	4,8 "
banknoty skarbowe i pieniądze metalowe	15,3 " "	wkłady	18,4 "
weksle krótkoterminowe	67,9 " "	rachunki bieżące	86,6 "
pożyczki pod zastaw	64,5 " "	rachunki i depozyty rządowe	57,2 "
inne aktywa	19,9 " "	inne pasywa	7,2 "
Ogółem	231.100.000 łt.	Ogółem:	231.100.000

7. N o w e p i s m o L i t w i n ó w n a Ł o t w i e ."Brihva Zeme" /z 3.I.1934/:Z dniem 1 stycznia zaczęło się w Rydze ukazywać nowe pismo Litwinów na Łotwie p.t."Lietuvis". W słowie wstępnem redakcja oświadcza, że pismo będzie"utrzymywane w duchu lojalności i przyjaźni dla ojczyzny - Łotwy oraz dla litewskiego rządu narodowego".
Na Łotwie jest obecnie ok.25 tys.Litwinów.-

8.Ł o t e w s k i h a n d e l z a g r a n i c z n y ."Letvijas Kareivis" /z 4.I.1934/:Według urzędowych danych statystycznych, obrót łotewskiego handlu zagranicznego w latach ostatnich znacznie się zmniejszył. W ciągu 11 miesięcy 1931 r. eksport i import wyraził się sumą 320 milj.łatów; w tym samym czasie 1932 r. - 165,4 milj.łatów; w tym samym czasie 1933 r. - 156,1 milj.łatów. Zmniejszenie obrotu tłumaczy się głównie spadkiem cen.
Biorąc poszczególnie import i eskport, łotewski handel zagraniczny przedstawiał się, jak następuje: import w 1931 r. importowano towarów na sumę 166,9 milj.łatów; w 1932 - 74,9 m.łt., w 1933 r. - 80,9 m.łt.
Eksport: w 1931 r. eksportowano towarów na sumę 153,1 m.łatów, w 1932 r. - 90,5 m.łt., w 1933 r. - 75,2 milj.łatów.
Wszystkie powyższe liczby dotyczą jedynie pierwszych 11 miesięcy każdego roku.-